

SK

SK

SK

EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 13.7.2010
KOM(2010) 375 v konečnom znení

2010/0208 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa mení a dopĺňa smernica 2001/18/ES, pokiaľ ide o možnosť členských štátov obmedziť alebo zakázať pestovanie geneticky modifikovaných organizmov na ich území

{KOM(2010) 380 v konečnom znení}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. Súvislosti návrhu

Európska únia (EÚ) prijala komplexný právny rámec na povoľovanie výrobkov pozostávajúcich alebo vyrobených z geneticky modifikovaných organizmov (ďalej len „GMO“). Postup povoľovania sa vzťahuje na GMO určené na použitie ako potraviny a krmivá, na ich priemyselné spracovanie a pestovanie a na výrobky z nich vyrobené určené na použitie ako potraviny a krmivá.

Cieľom systému Európskej únie pre povoľovanie je zamedziť nepriaznivým účinkom GMO na zdravie ľudí a zvierat a na životné prostredie a zároveň vytvoriť vnútorný trh pre tieto výrobky. V dvoch právnych predpisoch, konkrétne v smernici 2001/18/ES o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia¹ a v nariadení (ES) č. 1829/2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách², sa stanovuje povoľovanie GMO pred ich uvedením na trh. V oboch právnych predpisoch sú stanovené vedecky podložené normy na hodnotenie možného rizika pre zdravie ľudí a zvierat a pre životné prostredie ako aj požiadavky na označovanie. Nariadením (ES) č. 1830/2003³ sa okrem toho stanovujú pravidlá týkajúce sa vysledovateľnosti a označovania GMO a vysledovateľnosti potravín a krmív vyrobených z GMO.

Rada vo svojich záveroch z decembra 2008 dospela k záveru, že existujúci právny rámec týkajúci sa GMO je komplexný, a zdôraznila potrebu lepšie vykonávať existujúce ustanovenia, najmä pokiaľ ide o pestovanie. Zároveň poukázala na nutnosť pokračovať vo vybavovaní žiadostí bez zbytočných odkladov. V marci 2009 Rada zamietla návrhy Komisie, v ktorých sa požadovalo, aby Rakúsko a Maďarsko zrušili svoje vnútroštátne ochranné opatrenia, keďže podľa Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (ďalej len „EFSA“) neboli podložené vedeckými dôkazmi, ktoré sú podľa právnych predpisov EÚ nevyhnutné. V nadväznosti na to požiadala skupina 13 členských štátov⁴ Komisiu o to, aby vypracovala návrhy, ktorými by sa členským štátom poskytla sloboda rozhodovať o pestovaní GMO⁵.

V septembri 2009 sa v politických usmerneniach pre novú Komisiu, ktoré stanovil predseda Barroso, poukázalo na zásadu subsidiarity v oblasti GMO ako na príklad toho, že nie vždy existuje vyváženosť medzi právnym rámcom EÚ a potrebou zohľadňovať rozmanitosť EÚ pozostávajúcej z 27 členských štátov. Podľa týchto usmernení by malo byť možné skombinovať vedecky podložený systém Európskej únie pre povoľovanie GMO so slobodou členských štátov rozhodovať o tom, či chcú na svojom území pestovať geneticky modifikované plodiny alebo nie.

Cieľom navrhovaného nariadenia je vykonávanie týchto usmernení tým, že sa do právneho rámca EÚ pre GMO začlení právny základ, ktorým členské štáty získajú oprávnenie obmedziť alebo zakázať pestovanie GMO, ktoré boli povolené na úrovni EÚ, na celom ich území alebo jeho časti. Takéto zákazy alebo obmedzenia sa musia

¹ Ú. v. ES L 106, 17.4.2001, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 268, 18.10.2003, s. 1.

³ Ú. v. EÚ L 268, 18.10.2003, s. 24.

⁴ AT, BG, IE, EL, CY, LV, LT, HU, LU, MT, NL, PL a SI.

⁵ Príslušné diskusie sa konali na zasadaniach Rady 2. marca, 23. marca a 25. júna 2009.

zakladať na iných dôvodoch než je hodnotenie rizík pre životné prostredie a zdravie vykonávané v rámci systému EÚ pre povoľovanie GMO.

2. Uprednostňovaná možnosť a posúdenie jej vplyvu

2.1. Dôvody pre zmenu právneho rámca EÚ v porovnaní s inými možnosťami

- A. Súčasný právny rámec neponúka uspokojujúce riešenie v otázke potreby dať členským štátom viac slobody, pokiaľ ide o pestovanie GMO, pretože im neposkytuje dostatočnú flexibilitu, aby mohli rozhodovať o pestovaní GMO po tom, čo boli povolené na úrovni EÚ.

Nahradenie odporúčania o koexistencii⁶ odporúčaním o usmerneniach pre tvorbu vnútroštátnych opatrení na predchádzanie nezámernej prítomnosti GMO v konvenčných a ekologických plodinách je súčasťou krokov smerom k uznaniu potreby flexibility členských štátov, aby sa zohľadnili konkrétne poľnohospodárske podmienky na ich území. Toto nové odporúčanie, ktorým sa reflektuje na článok 26a smernice 2001/18/ES⁷, sa však vzhľadom na svoj rozsah pôsobnosti môže vzťahovať len na opatrenia na predchádzanie nezámernej prítomnosti GMO v iných plodinách, a preto poskytuje členským štátom menší priestor na rozhodovanie než komplexná zmena právnej úpravy.

Niektoré ďalšie prvky súvisiace s rámcom EÚ pre povoľovanie GMO by mohli poskytnúť priestor na zohľadnenie konkrétnych podmienok pestovania v členských štátoch. Mohlo by ísť o i) zváženie regionálnych aspektov v rámci hodnotenia rizika a podmienok udeľovania povolení alebo ii) zváženie iných oprávnených faktorov v zmysle nariadenia. Tieto možnosti by však mali dosah len na spôsob, akým sa prijímajú povolenia na úrovni EÚ. Okrem toho rámec, v ktorom by uvedené prvky mohli byť uplatnené, sa zdá byť príliš reštriktívny. Týmito možnosťami by sa preto nedosiahla základná myšlienka umožniť členským štátom rozhodovať o pestovaní GMO s prihliadnutím na ich osobitnú situáciu.

Skutočnosť, že členské štáty nemajú v súčasnosti žiadny priestor na zváženie pestovania povolených GMO, viedla vo viacerých prípadoch niektoré členské štáty k tomu, aby hlasovali na základe iných než vedeckých dôvodov. Niektoré členské štáty tiež uplatnili dostupné ochranné doložky alebo využili osobitné oznamovacie postupy v rámci vnútorného trhu stanovené v zmluve s cieľom zakázať pestovanie GMO na vnútroštátnej úrovni.

- B. Zmenou súčasného právneho rámca EÚ by sa uľahčilo prijímanie rozhodnutí a umožnilo zohľadňovať všetky dôležité faktory. Očakáva sa,

⁶ Odporúčanie Komisie z 23. júla 2003 o usmerneniach pri vypracúvaní národných stratégií a najlepších postupov na zabezpečenie koexistencie geneticky modifikovaných plodín s konvenčným a ekologickým poľnohospodárstvom.

⁷ Podľa článku 26a ods. 1 smernice 2001/18/ES „členské štáty môžu stanoviť primerané opatrenia na predchádzanie neúmyselnej prítomnosti GMO v ostatných výrobkoch“.

že by sa zároveň obmedzilo využívanie ochranných opatrení zo strany členských štátov, ktoré môžu byť podľa právnych predpisov založené len na nových alebo dodatočne zistených vedeckých poznatkoch týkajúcich sa bezpečnosti GMO pre zdravie a životné prostredie. Tým by sa znížilo inštitucionálne zaťaženie Komisie i EFSA. Okrem toho by členské štáty neuplatňovali postup podľa článku 114 ods. Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) s cieľom zakázať alebo obmedziť pestovanie GMO na ich území na základe iných hľadísk než ochrana zdravia a životného prostredia. Zároveň sa očakáva, že navrhovaná zmena a doplnenie poskytne štátom, ktoré chcú obmedziť alebo zakázať pestovanie GMO, právnu istotu. Taktiež sprostredkuje príslušným zainteresovaným stranám (napr. pestovateľom GMO, ekologickým poľnohospodárom, konvenčným poľnohospodárom, pestovateľom/vývozcom/dovozcom osiva, chovateľom dobytka, spracovateľom krmív, spotrebiteľom a biotechnologickým spoločnosťami) lepšie pochopenie problematiky pestovania GMO v EÚ a mohla by zvýšiť predvídateľnosť procesu rozhodovania.

2.2. Hospodárske, sociálne a environmentálne vplyvy návrhu

Pestovanie GMO bolo dosiaľ v EÚ veľmi obmedzené. Preto je ťažké vopred presne kvantifikovať možné hospodárske, sociálne a environmentálne vplyvy v prípade, že členské štáty budú mať možnosť rozhodovať o zákaze/obmedzení pestovania.

2.2.1. Hospodárske vplyvy

Týmto návrhom nie je dotknutý postup EÚ pre povoľovanie GMO a Komisia bude aj naďalej vybavovať žiadosti o pestovanie v súlade so súčasnými pravidlami. Tento návrh preto nebude mať žiadne priame dôsledky pre žiadateľov. To sa týka 17 žiadostí, v prípade ktorých sa v súčasnosti rozhoduje o povolení alebo obnovení povolenia (ide najmä o kukuricu)⁸.

A. *Pokračovanie súčasného vývoja – produkcia geneticky modifikovaných plodín a osiva v EÚ*

Na základe súčasných obmedzených skúseností s pestovaním GMO v EÚ sa očakáva, že produkcia geneticky modifikovaného osiva a pestovanie GMO v EÚ sa budú realizovať najmä v tých členských štátoch, ktoré už majú s takýmto pestovaním na svojom území skúsenosti. Celkové tempo, akým by mohlo napredovať pestovanie GMO v EÚ, bolo už posúdené ako nejasné v rámci rôznych scenárov vytvorených na základe súčasného právneho rámca⁹. Ich prijatie zo strany poľnohospodárov bude výsledkom kompromisu medzi očakávaným zvýšením produktivity alebo

⁸ Kukurice sa týka 14 žiadostí, jedna žiadosť sa týka sójových bôbov, jedna cukrovej repy a jedna zemiakov.

⁹ „The economics of adventitious presence thresholds in the EU seed market“, Kalaitzandonakes, Magnier; pracovný dokument, jún 2007.

rozšírením trhových príležitostí na jednej strane a možnými prekážkami, ako sú vyššie ceny za geneticky modifikované osivo, prirážky za geneticky nemodifikované výrobky, prípadné odmietnutie na trhu¹⁰ a náklady na vnútroštátne opatrenia týkajúce sa koexistencie a zodpovednosti, na strane druhej. Riadiť segregáciu bude náročnejšie v regiónoch, kde sa prekrýva produkcia konvenčného osiva s vysokou mierou produkcie geneticky modifikovaného osiva a pestovania geneticky modifikovaných plodín.

B. Uvádzanie geneticky modifikovaného osiva na trh

Tento návrh sa týka len slobody členských štátov rozhodnúť o zákaze alebo obmedzení pestovania geneticky modifikovaných odrôd, nie však voľného uvádzania povoleného geneticky modifikovaného osiva na trh v EÚ ani dovozu tohto osiva z tretích krajín, ak už bolo povolené na úrovni EÚ.

C. Vplyv na iné typy produkcie a hospodárske subjekty a používateľov v nadväzujúcich odvetviach

Pokiaľ ide o iné typy produkcie, možnosť vylúčiť GMO z určitých oblastí a zlúčenie rôznych výrobných reťazcov môže byť prínosom pre hospodárske subjekty a spotrebiteľov ekologických alebo konvenčných plodín a môžu sa tak znížiť náklady na segregáciu. Je ťažké posúdiť vplyv na konečné spotrebiteľské ceny. Očakáva sa však, že výber spotrebiteľov a hospodárskych subjektov medzi tromi rôznymi typmi výrobkov, t.j. medzi ekologickými, konvenčnými a geneticky modifikovanými, by vzrástol.

D. Vplyv na administratívne náklady

Očakáva sa, že pri tomto variante sa zníži počet vnútroštátnych ochranných opatrení, a tým aj administratívne zaťaženie pre členské štáty, EFSA alebo Komisiu, ako aj počet postupov s nimi súvisiacich. Na druhej strane by mohlo dôjsť k nárastu administratívnych nákladov pre členské štáty v súvislosti s ich úsilím o presadzovanie prípadných obmedzení alebo zákazov pestovania GMO. Za súčasnej situácie budú v členských štátoch, kde by sa realizovalo pestovanie, potrebné zdroje na vykonávanie inšpekcií, kontrol a monitorovania, najmä v teréne, aby sa zabezpečilo správne plnenie požiadaviek po uvedení na trh.

2.2.2. Sociálne vplyvy

¹⁰ Podľa správy Komisie o vykonávaní nariadenia (ES) č. 1829/2003 sa podiel potravín a krmív, ktoré sú označené ako geneticky modifikované, na trhu EÚ podľa všetkého veľmi odlišuje. Krmivá označené ako geneticky modifikované sa na trh uvádzajú v omnoho vyššej miere ako geneticky modifikované potraviny. Túto situáciu spôsobujú najmä faktory, ktoré nesúvisia s právnym rámcom ako takým, ale ide skôr o iné prvky ako napr. dopyt zo strany spotrebiteľov, relatívna dostupnosť a ceny rôznych komodít na svetovom trhu a tiež o politiku výrobcov potravín a maloobchodníkov.

Keďže sa neočakáva, že sa v súvislosti s týmto návrhom zmení celková pestovateľská plocha, tento návrh pravdepodobne nebude mať žiadny významný vplyv na pracovné miesta.

Vzhľadom na to, že k pestovaniu GMO sa pristupuje skôr z vnútroštátneho alebo regionálneho hľadiska, očakáva sa tiež, že vzrastie miera zapojenia verejnosti do rozhodovania na celoštátnej a regionálnej úrovni a že členské štáty vyčlenia viac prostriedkov a času tomu, aby verejnosť zapojili do svojho rozhodovania. Možno očakávať, že sa budú prerokúvať sociálne, hospodárske a etické aspekty a že sa vytvorí platforma pre konkrétne rozhodnutia na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni.

2.2.3. Environmentálne vplyvy

Možné riziká každého GMO na zdravie a životné prostredie bude aj naďalej hodnotiť EFSA na úrovni EÚ a na základe posúdenia jednotlivých prípadov. EFSA prijme príslušné stanoviská po tom, čo zohľadní vedecké príspevky príslušných vnútroštátnych orgánov, najmä z regionálneho hľadiska.

Za súčasnej situácie je možno v oblastiach, kde sa budú pestovať GMO, potrebné zaviesť postupy riadenia rizika a monitorovania možných environmentálnych vplyvov na základe príslušných hodnotení rizika. To by si mohlo vyžadovať aktívne zapojenie celoštátnych, resp. regionálnych orgánov a iných sietí (napr. poľnohospodárov alebo vedcov), aby boli výsledky čo najúčinnšie.

2.3. Záver

Komisia sa domnieva, že zmena právnej úpravy je nevyhnutná na to, aby sa dosiahla správna rovnováha medzi zachovaním systému EÚ pre povoľovanie, ktorý je založený na vedeckom hodnotení rizika pre zdravie a životné prostredie, a potrebou poskytnúť členským štátom slobodu, aby mohli zohľadňovať konkrétne vnútroštátne alebo regionálne aspekty súvisiace s pestovaním GMO. Očakáva sa, že tento prístup, ktorý spočíva v zachovaní systému EÚ pre povoľovanie GMO, ako i vo voľnom obehu a dovoze geneticky modifikovaných potravín, krmív a osiva, bude riešením požiadaviek niektorých členských štátov a že si získa podporu verejnosti. Tiež sa predpokladá, že možný hospodársky a sociálny prínos tohto návrhu pravdepodobne vyváži jeho možné nevýhody.

Členské štáty majú pravdepodobne lepšie predpoklady na to, aby vykonali svoje vlastné hodnotenia vplyvu, ktorými odôvodnia svoje rozhodnutia o pestovaní GMO na ich území na celoštátnej/regionálnej/miestnej úrovni.

3. **Právne prvky návrhu**

3.1. Obsah návrhu

Týmto návrhom sa mení a dopĺňa smernica 2001/18/ES tým, že sa zavádza nový článok, ktorý umožňuje členským štátom obmedziť alebo zakázať pestovanie povolených GMO na časti ich územia alebo na celom ich území na základe iných dôvodov, než sú dôvody vyplývajúce z hodnotenia rizika vykonávaného v rámci systému EÚ pre povoľovanie a dôvody súvisiace s predchádzaním nezámernej prítomnosti GMO v iných výrobkoch.

Táto zmena a doplnenie sa bude vzťahovať na GMO povolené na pestovanie buď na základe smernice 2001/18/ES alebo nariadenia (ES) č. 1829/2003, ktoré sa vzťahuje aj na žiadosti o pestovanie, pokiaľ sa týkajú GMO, ktoré sú určené ako východiskové materiály na ďalšiu produkciu potravín a krmív. Rovnako sa bude vzťahovať na pestovanie všetkých odrôd osiva a množiteľského materiálu rastlín, ktoré sa uvádzajú na trh v súlade s príslušnými právnymi predpismi EÚ¹¹.

Sloboda, ktorú členské štáty získajú, sa bude týkať len pestovania GMO, nie však uvádzania na trh a dovozu povoleného geneticky modifikovaného osiva, ktoré musí pokračovať bez narušenia v rámci vnútorného trhu a príslušných medzinárodných záväzkov Únie. Návrhom sa stanovujú dva súbory podmienok, za ktorých môžu členské štáty prijať opatrenia:

1. Keďže sa hodnotenie bezpečnosti GMO pre zdravie ľudí a zvierat a životné prostredie vykonáva na úrovni EÚ, majú členské štáty podľa súčasného právneho rámca možnosť uplatniť osobitné postupy, konkrétne ochrannú doložku stanovenú v smernici 2001/18/ES (článok 23) alebo núdzové opatrenie stanovené v nariadení (ES) č. 1829/2003 (článok 34), ak majú závažné dôvody domnievať sa, že povolený výrobok môže predstavovať závažné riziko pre zdravie a životné prostredie. Preto sa v tomto návrhu stanovuje, že členské štáty nemôžu uvádzať ochranu zdravia a životného prostredia ako dôvod, ktorý oprávňuje vnútroštátny zákaz pestovania GMO, mimo rámca týchto osobitných postupov. Zmyslom tejto podmienky je zachovanie systému povoľovania, ktorý je vedecky podložený, tak ako je stanovený v právnych predpisoch EÚ.
2. Členské štáty môžu teda použiť iné dôvody (než dôvody, ktoré vyplývajú z hodnotenia rizika pre životné prostredie vykonávaného v rámci systému EÚ pre povoľovanie), aby obmedzili alebo zakázali pestovanie GMO na svojom území. Opatrenia prijaté členskými štátmi musia byť v súlade so Zmluvou o Európskej únii (ďalej len „ZEÚ“) a Zmluvou o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), najmä pokiaľ ide o zásadu nediskriminácie medzi domácimi a zahraničnými výrobkami a ustanovenia o množstvových obmedzeniach obchodu medzi členskými štátmi (články 34 a 36 ZFEÚ). Okrem toho by mali byť v súlade s medzinárodnými záväzkami EÚ, najmä so záväzkami v rámci Svetovej obchodnej organizácie (WTO).

¹¹ Smernice 2002/53/ES a 2002/55/ES.

3.2. Výber nástroja

Tento návrh sa predkladá vo forme nariadenia napriek tomu, že sa ním mení a dopĺňa smernica.

Dôvodom tejto voľby je, že tento návrh má všeobecné použitie, je záväzný v celom rozsahu a priamo použiteľný vo všetkých členských štátoch. Okrem toho neobsahuje v podstate žiadne ustanovenie, ktoré by si vyžadovalo transpozíciu, keďže poskytuje členským štátom len právny základ na prijatie opatrení.

3.3. Zásada subsidiarity a proporcionality

3.3.1. Súlada návrhu so zásadou subsidiarity

Podľa článku 5 ods. 3 ZEÚ koná Únia v súlade so zásadou subsidiarity v oblastiach, ktoré nepatria do jej výlučnej právomoci, len v takom rozsahu a vtedy, ak ciele zamýšľané touto činnosťou nemôžu členské štáty uspokojivo dosiahnuť na ústrednej úrovni alebo na regionálnej a miestnej úrovni, ale z dôvodov rozsahu účinkov navrhovanej činnosti ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie.

V článku 2 ods. 2 ZFEÚ sa stanovuje, že ak zmluvy prenesú na Úniu v určitej oblasti právomoc, ktorú vykonáva spoločne s členskými štátmi, Únia a členské štáty môžu v tejto oblasti vykonávať legislatívnu činnosť a prijímať právne záväzné akty. V súlade s poslednou vetou tohto ustanovenia členské štáty opätovne vykonávajú svoju právomoc v rozsahu, v akom sa Únia rozhodla svoju právomoc prestať vykonávať.

Súčasný právny rámec EÚ plne harmonizuje pestovanie GMO. Členské štáty sú teda oprávnené prijímať odôvodnené opatrenia na obmedzenie alebo zákaz pestovania GMO len na základe podmienok stanovených v uvedenom právnom rámci (v zásade ide o ochranné doložky a núdzové opatrenia, ak sa zistí závažné riziko pre zdravie a životné prostredie, a článok 26a smernice 2001/18/ES na predchádzanie prítomnosti povolených GMO v iných výrobkoch).

Skúsenosti však ukazujú, že pestovanie GMO je otázka, ktorou sa dôkladnejšie zaoberajú členské štáty na ústrednej, regionálnej alebo miestnej úrovni. Úzko súvisí s využitím pôdy a požiadavkami miestnych poľnohospodárskych štruktúr, oddelenými výrobnými reťazcami a dopytom zo strany spotrebiteľov. Na rozdiel od hodnotenia bezpečnosti GMO, ktorého zásady sú jednotné pre celú EÚ, a na rozdiel od otázok súvisiacich s dovozom GMO a ich uvádzaním na trh, ktoré by mali byť aj naďalej regulované na úrovni EÚ, pestovanie GMO sa považuje za záležitosť, ktorá má zásadný miestny, resp. regionálny význam. Preto sa prijímanie rozhodnutí na celoštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni pokladá za najvhodnejší rámec pre riešenie špecifických aspektov pestovania GMO.

V súlade so zásadou subsidiarity a pri uplatnení poslednej vety článku 5 ods. 3 ZEÚ by preto členské štáty mali mať nárok ponechať si možnosť prijímať pravidlá týkajúce sa pestovania GMO na ich území po tom, čo boli tieto GMO zákonne uvedené na trh EÚ, pokiaľ nebude týmito opatreniami dotknuté ich uvádzanie na trh a dovoz a pokiaľ sú tieto opatrenia v súlade so zmluvami a s medzinárodnými záväzkami EÚ, najmä záväzkami v rámci Svetovej obchodnej organizácie (WTO).

3.3.2. Súlad návrhu so zásadou proporcionality

Podľa článku 5 ods. 4 ZEÚ v súlade so zásadou proporcionality neprekračuje obsah a forma činnosti Únie rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov zmlúv.

Náplň činnosti Únie sa podľa tohto návrhu obmedzuje tak, aby sa členským štátom umožnilo prijímať odôvodnené opatrenia týkajúce sa pestovania GMO. V medziach, ktoré tento návrh predpokladá (t. j. že vnútroštátne opatrenia prijaté členskými štátmi sa nesmú zakladať na dôvodoch, ktoré vyplývajú z hodnotenia rizika pre životné prostredie v rámci systému EÚ pre povoľovanie, a že musia byť v súlade so zmluvami a príslušnými medzinárodnými záväzkami), by tento návrh nemal brániť EÚ v dosahovaní cieľov zmlúv. Opatrenia prijaté členskými štátmi sa môžu týkať len pestovania GMO, a nie voľného obehu a dovozu geneticky modifikovaného osiva a množiteľského materiálu rastlín ako výrobkov alebo ako súčasti výrobkov ani produktov ich úrody.

Okrem toho sa predpokladá, že tento návrh nebude predstavovať pre zainteresované strany (napríklad biotechnologické spoločnosti a poľnohospodárov) ani pre spotrebiteľov v porovnaní so súčasnou informáciou žiadne dodatočné náklady. Niektoré členské štáty možno budú musieť prípadne prideliť o niečo viac administratívnych zdrojov na inšpekcie a kontroly, ktoré možno budú potrebnéjšie. Neočakáva sa však, že by tieto náklady boli príliš vysoké alebo neodôvodnené. Ďalšie uvedené hospodárske, sociálne a environmentálne vplyvy naznačujú, že hospodárskym subjektom, spotrebiteľom ani žiadnej inej strane to v porovnaní so súčasnou situáciou neprinesie žiadne neprimerané zaťaženie, náklady či nevýhody.

4. Vplyv na rozpočet

Tento návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady nemá žiadne finančné dôsledky na rozpočet Únie.

Tento návrh nebude mať v porovnaní so súčasnou situáciou žiadny iný vplyv na malé alebo stredné podniky.

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa mení a dopĺňa smernica 2001/18/ES, pokiaľ ide o možnosť členských štátov obmedziť alebo zakázať pestovanie geneticky modifikovaných organizmov na ich území

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 114 [...],

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru¹²,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov¹³,

po postúpení návrhu národným parlamentom,

Konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom¹⁴,

keďže:

- (1) Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2001/18/ES z 12. marca 2001 o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia a o zrušení smernice Rady 90/220/EHS¹⁵ a nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách¹⁶ sa stanovuje komplexný právny rámec pre povoľovanie geneticky modifikovaných organizmov (ďalej len „GMO“), ktorý sa v plnej miere vzťahuje na GMO určené na účely pestovania v celej EÚ ako osivo alebo iný množiteľský materiál rastlín (ďalej len „GMO určené na pestovanie“).
- (2) Podľa uvedených právnych predpisov sa vyžaduje, aby sa GMO určené na pestovanie podrobili individuálnemu hodnoteniu rizika predtým, než sa povolí ich uvedenie na trh Únie. Cieľom tohto postupu povoľovania je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany ľudského života a zdravia, zdravia a dobrých životných podmienok zvierat, životného prostredia a záujmov spotrebiteľov a zároveň zabezpečiť účinné fungovanie vnútorného trhu.

¹² Ú. v. EÚ C, s.

¹³ Ú. v. EÚ C, s.

¹⁴ Ú. v. EÚ C, s.

¹⁵ Ú. v. ES L 106, 17.4.2001, s. 1.

¹⁶ Ú. v. EÚ L 268, 18.10.2003, s. 1.

- (3) Okrem povolenia na uvedenia na trh musia geneticky modifikované odrody spĺňať aj požiadavky právnych predpisov EÚ týkajúcich sa uvádzania osiva a množiteľského materiálu rastlín na trh, ktoré sú stanovené najmä v smernici Rady 66/401/EHS zo 14. júna 1966 o uvádzaní osiva krmovín na trh¹⁷, smernici Rady 66/402/EHS zo 14. júna 1966 týkajúca sa obchodovania s osivom obilnín, smernici Rady 2002/53/ES z 13. júna 2002 o spoločnom katalógu odrôd poľnohospodárskych rastlinných druhov¹⁸, smernici Rady 2002/54/ES z 13. júna 2002 o obchodovaní s osivom repy¹⁹, smernici Rady 2002/55/ES z 13. júna 2002 o obchodovaní s osivom zelenín²⁰, smernici Rady 2002/56/ES z 13. júna 2002 o obchodovaní so sadivom zemiakov²¹, smernici Rady 2002/57/ES z 13. júna 2002 o obchodovaní s osivom olejnín a priadnych rastlín²², smernici Rady 68/193/EHS z 9. apríla 1968 o obchodovaní s materiálom na vegetatívne rozmnožovanie viniča²³, smernici Rady 98/56/ES z 20. júla 1998 o obchodovaní s množiteľským materiálom okrasných rastlín²⁴, smernice Rady 99/105/ES z 22. decembra 1999 o uvádzaní množiteľského materiálu lesných kultúr na trh²⁵ a smernice Rady 2008/90/ES z 29. septembra 2008 o uvádzaní množiteľského materiálu ovocných drevín a ovocných drevín určených na výrobu ovocia do obehu²⁶. Pokiaľ ide o uvedené právne predpisy, smernica 2002/53/ES a smernica 2002/55/ES obsahujú ustanovenia, ktoré členskými štátmi umožňujú za určitých presne vymedzených podmienok zakázať používanie odrody na celom ich území alebo na jeho časti alebo stanoviť primerané podmienky pre pestovanie odrody.
- (4) Keď je GMO v súlade s právnym rámcom EÚ povolený na účely pestovania a spĺňa, pokiaľ ide o odrodu, ktorá má byť uvedená na trh, požiadavky právnych predpisov EÚ týkajúce sa uvádzania osiva a množiteľského materiálu rastlín na trh, nesmú členské štáty zakázať alebo obmedziť jeho voľný pohyb na svojom území ani mu brániť s výnimkou podmienok stanovených v právnych predpisoch EÚ.
- (5) Skúsenosti ukazujú, že pestovanie GMO je otázka, ktorou sa dôkladnejšie zaoberajú členské štáty na ústrednej alebo na regionálnej a miestnej úrovni. Na rozdiel od otázok týkajúcich sa uvádzania GMO na trh a ich dovozu, ktoré by aj naďalej mali byť regulované na úrovni EÚ, aby zostal zachovaný vnútorný trh, pestovanie sa uznalo za záležitosť, ktorá má zásadný miestny, resp. regionálny význam. V súlade s článkom 2 ods. 2 ZFEÚ by teda členské štáty mali mať nárok na možnosť prijímať pravidlá týkajúce sa účinného pestovania GMO na ich území po tom, čo boli tieto GMO legálne uvedené na trh EÚ.
- (6) V tejto súvislosti sa zdá byť vhodné poskytnúť členským štátom v súlade so zásadou subsidiarity väčšiu voľnosť pri rozhodovaní o tom, či chcú na svojom území pestovať geneticky modifikované plodiny bez toho, aby došlo k zmene systému EÚ pre povoľovanie GMO, a nezávisle od opatrení, ktoré sú členské štáty oprávnené prijímať

¹⁷ Ú. v. ES L 125, 11.7.1966, s. 2298.

¹⁸ Ú. v. EÚ L 268, 18.10.2003, s. 1.

¹⁹ Ú. v. ES L 193, 20.7.2002, s. 12.

²⁰ Ú. v. ES L 193, 20.7.2002, s. 33.

²¹ Ú. v. ES L 193, 20.7.2002, s. 60.

²² Ú. v. ES L 193, 20.7.2002, s. 74.

²³ Ú. v. ES L 93, 17.4.1968, s. 15.

²⁴ Ú. v. ES L 226, 13.8.1998, s. 16.

²⁵ Ú. v. ES L 11, 15.1.2000, s. 17.

²⁶ Ú. v. EÚ L 267, 8.1.2008, s. 8.

na základe uplatnenia článku 26a smernice 2001/18/ES s cieľom predísť nezámernej prítomnosti GMO v iných výrobkoch.

- (7) Členskými štátmi by preto malo byť povolené prijímať opatrenia na obmedzenie alebo zákaz pestovania všetkých alebo niektorých GMO na celom svojom území alebo na jeho časti a meniť uvedené opatrenia podľa vlastného uváženia vo všetkých fázach postupu povoľovania, obnovy povolení alebo stiahnutia príslušných GMO z trhu. To by sa malo vzťahovať aj na geneticky modifikované odrody osiva a množiteľského materiálu rastlín, ktoré sú uvádzané na trh v súlade s príslušnými právnymi predpismi týkajúcimi sa uvádzania osiva a množiteľského materiálu rastlín na trh, najmä v súlade so smernicami 2002/53/ES a 2002/55/ES. Opatrenia by sa mali týkať len pestovania GMO, a nie voľného obehu a dovozu geneticky modifikovaného osiva a množiteľského materiálu rastlín ako výrobkov alebo ako súčasti výrobkov ani produktov ich úrody. Podobne by nimi nemalo byť dotknuté pestovanie geneticky nemodifikovaných odrôd osiva a množiteľského materiálu rastlín, v ktorých sa nachádzajú náhodné alebo technicky nevyhnutné stopy GMO povolených v EÚ.
- (8) Na základe právneho rámca pre povoľovanie GMO nemôže členský štát zmeniť úroveň ochrany zdravia ľudí alebo zvierat a životného prostredia, ktorá bola stanovená pre celú EÚ, a táto situácia musí zostať nezmenená. Členské štáty však môžu prijať opatrenia, ktorými obmedzia alebo zakážu pestovanie všetkých alebo niektorých GMO na celom svojom území alebo na jeho časti na základe iných dôvodov týkajúcich sa verejného záujmu, než sú dôvody, na ktoré sa už vzťahuje harmonizovaný súbor pravidiel EÚ, v rámci ktorého sú už stanovené postupy zohľadňovania rizík, ktoré môžu GMO určené na pestovanie predstavovať pre zdravie a životné prostredie. Uvedené opatrenia by okrem toho mali byť v súlade so zmluvami, najmä pokiaľ ide o zásadu nediskriminácie medzi domácimi a zahraničnými výrobkami, a s článkami 34 a 36 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ako aj s príslušnými medzinárodnými záväzkami Únie, najmä v rámci Svetovej obchodnej organizácie.
- (9) Vzhľadom na zásadu subsidiarity nie je účelom tohto nariadenia harmonizovať podmienky pestovania v členských štátoch, ale poskytnúť členským štátom slobodu, aby mohli pestovanie GMO na svojom území zakázať z iných dôvodov, ako je vedecké hodnotenie rizík pre zdravie a životné prostredie a dôvody koexistencie. Okrem toho, jeden z cieľom smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES z 22. júna 1998 o postupe pri poskytovaní informácií v oblasti technických noriem a predpisov²⁷, ktorým je umožniť Komisii zvážiť prijatie záväzných právnych predpisov na úrovni EÚ, by nebol splnený systematickým oznamovaním opatrení členských štátov podľa uvedenej smernice. Okrem toho keďže predmetom opatrení, ktoré môžu členské štáty v súlade s týmto nariadením prijať, nesmie byť uvádzanie GMO na trh, a teda nemenia sa podmienky uvádzania GMO povolených podľa súčasných právnych predpisov na trh, postup oznamovania stanovený smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/34/ES sa nezdá byť pre Komisiu najvhodnejším informačným kanálom. Preto by sa odchyľne od uvedeného nemala uplatňovať smernica 98/34/ES. Jednoduchší systém oznamovania vnútroštátnych opatrení pred ich prijatím sa zdá byť vhodnejším nástrojom na zabezpečenie toho, aby bola Komisia o týchto opatreniach informovaná. Opatrenia, ktoré členské štáty zamýšľajú prijať, by

²⁷ Ú. v. ES L 204, 21.7.1998, s. 37.

preto mali byť spolu s ich odôvodnením oznámené Komisii a ostatným členským štátom na informačné účely jeden mesiac pred ich prijatím.

- (10) V článku 7 ods. 8 a v článku 19 ods. 8 nariadenia (ES) č. 1829/2003 sa stanovuje, že odkazy v častiach A a D smernice 2001/18/ES na GMO povolené podľa časti C uvedenej smernice sa vzťahujú aj na GMO povolené podľa uvedeného nariadenia. Preto by sa opatrenia prijaté členskými štátmi podľa tohto nariadenia mali vzťahovať tiež na GMO povolené podľa nariadenia (ES) č. 1829/2003.
- (11) Smernica 2001/18/ES by sa preto mala zodpovedajúcim spôsobom zmeniť a doplniť,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1 **Zmena smernice 2001/18/ES**

Do smernice 2001/18/ES sa odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia vkladá tento článok:

„Článok 26b Pestovanie

Členské štáty môžu prijať opatrenia na obmedzenie alebo zákaz pestovania všetkých alebo niektorých GMO povolených v súlade s časťou C tejto smernice alebo s nariadením (ES) č. 1829/2003, ktoré pozostávajú z geneticky modifikovaných odrôd uvedených na trh v súlade s príslušnými právnymi predpismi EÚ týkajúcimi sa uvádzania osiva a množiteľského materiálu rastlín na trh, na celom svojom území alebo na jeho časti za predpokladu, že:

- a) sú uvedené opatrenia založené na iných dôvodoch, než sú dôvody, ktoré súvisia s posúdením nepriaznivých účinkov na zdravie a životné prostredie, ktoré by mohli nastať v dôsledku zámerného uvoľnenia GMO alebo ich uvedenia na trh

a

- b) sú v súlade so zmluvami.

Odchylné od smernice 98/34/ES členské štáty, ktoré majú v úmysle prijať odôvodnené opatrenia podľa tohto článku, oznámia tieto opatrenia na informačné účely ostatným členským štátom a Komisii jeden mesiac pred ich prijatím.“

Článok 2 **Nadobudnutie účinnosti**

Toto nariadenie nadobúda účinnosť [...] dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v členských štátoch v súlade so zmluvami.

V Bruseli

*Za Európsky parlament
predseda*

*Za Radu
predseda*